

Archiv autora

Vlevo Stráž nad Nežárkou před sto lety, vpravo mlynář Hynek Gabler s matkou Marií, manželkou Kateřinou (se synem Jaroslavem v náručí) a s čeledí před Panským mlýnem v roce 1903

Vášnivá rybářka Ema Destiniová Neznámá korespondence s mlynářem Hynkem Gablerem

Mám právo k lovení a budu lovit, kdykoliv mi libo. Všecky další dopisy privátní jsou zbytečné a mají se svého účinku. V Rakousích jsou tři soudní instance a ty nám obom poví, na č straně je právo. Snášeli jsme po 20 měsíců Vás, Vašeho syna i lidi, kteří nám ležli do parku, Váš syn klade t. z. říční udice a za to Vy nás nazýváte "ničteli řeky". Váš syn jezdí se svou loďkou až na našich prutech, bezpochyby proto, že mluvíte příliš doma o svých velkých právech – sám ze sebe to takový hoch ovšem nemá. Že je civilní právo víte jistě dobře sám, a při tom nám posíláte strážmistra do zámku, neslušnost to zajisté velká připojena ke všem ostatním. Právo samo rozhodne, všechny ostatní řeči a věci jsou zbytečné. Vy sám jste tak chtěl a máte tedy, co jste chtěl. V úctě Emma Destiniová.

Tato rozzlobená slova adresovala 8. června 1916 vášnivá rybářka Ema Destiniová, která koupila část stráž-

ského panství 10. ledna 1914, mlynář Hynku Gablerovi (1867–1938) do bývalého Panského mlýna postaveného v letech 1652–1654. Nová majitelka zámku se domnívala, že se zámek a pozemky okolo řeky i jí patří právem rybolovu.

O více než sto let dříve však přešel Panský mlýn do majetku starobylé mlynářské rodiny Špůtů-Gablerů, jejíž působení je na řece Nežárce doloženo od třicetileté války. V roce 1807 vyměnil strážský pán rytíř z Lilienbornu s Josefem Špůtem, pradědem Hynka Gablera, Panský mlýn za mlýn Vaňkův, nacházející se o jeden jez níže, a touto výměnou byl strážský mlýn vyčleněn z majetku panství. Soudní pře mezi Emou Destiniovou a mlynářem Hynkem Gablerem není doložena; vodní právo,

kteří tehdy bylo i právem k rybolovu na řece, bezpochyby patřilo k mlýnu. Na zámku přitom již dříve věděli, že mlynáře nemohou jen tak obejít, o čemž svědčí starší dopisy, které Ema Destiniová mlynářovi zaslala. Klíčový však je dopis právního zástupce panství ze 7. dubna 1915: *Se vztahem k rozmluvě, kterou o Velikonoční Pondělí p. Gilly a já s Vaším Blahorodím konati tu čest měl, a kde Jste ráčil laskavě prohlásiti, že ráčíte sl. Destiniové rybolov ve vodě pod parkem i dále povoliti, pakli tentýž bude vykonáván způsobem sportovním a ne vyloukáním vody a dále zavázeti se panství každoročně z jara nahoditi do dotyčné vody 5. 000 kusů půlročeků a sice candátů, okounů, štik po případě kaprů, úhořů i pstruhů dovoluji si uctivě prositi za laskavé sdělení, zda za těchto podmínek – mimo to ovšem ještě 5 kg kaprů za vodu a 15 kg kaprů za rybolov – ráčíte své svolení dávat pouze na příští rok či na více let. Hledě vstřícně Vaši odpovědi, znamenám se v obzvláštní a dokonale úctě.*

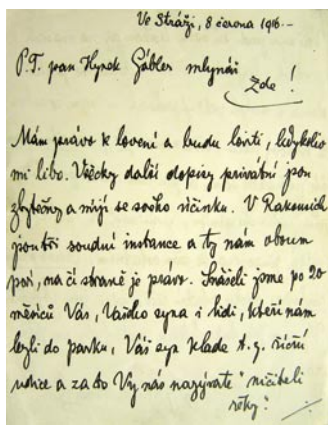
Podmínky povolení k rybolovu, však nebyly dodrženy a mlynář po obdržení dopisu z 8. června 1916 patrně zámku na nějakou dobu zcela zakázal chytání ryb v řece nad svým mlýnem. Ve své kronice Hynek Gabler spor s Emou Destiniovou ani nezaznamenal a místo toho podrobně vypisuje válečné ceny podsvinčat, vepřů, dobytka, kůzlat, jehňat, hříbat, másla, vajec, housat, kuřat, kávy, bot, mýdla, prosa, košťat, dříví, piva, vína, kořalky, mléka a čistého lihu. Ani v pozdějších letech nebyla Ema Destiniová smířena s vydrženými právy mlynářů, další koresponden-

ce s Hynkem Gablerem je však velmi zdvořilá. Možná, že i přimluva nájemce panského velkostatku – *Lituje toho sice nad míru, že Vám takový dopis ohledně toho chytání ryb napsala, ale zas nás prosí a žádá aby jste byl tak laskavým a na věc tu zapoměl ... možnáli Vám neodepřete jí to a dovolte jí už konečně abych i já sám měl od níh svatý pokoj, – a dobrou shodu, neboť jsem s tím vším celý utrápen – přispěla k tomu, že paní Ema opět povolení k rybolovu získala. Zdálo by se, že spor poté utichl, avšak 27. července 1928 náhle dochází v dopise, který jí Hynek adresoval, k návratu o dvanáct let zpátky: *Váš právní zástupce Dr. Kroutil požádal mne dopisem, který mám v držení o povolení rybolovu vyhradně pro Vaši osobu za určitých podmínek. Nabídku tuto jsem akceptoval a povolil Vám v žádané míře provozování rybolovu, čímž ale nepromajal jsem Vám vyhradně výskon rybářského práva, které jsem si podržel, případně povoloval chytání i jiným osobám. ... Abych pak předešel nepřijemnostem pro příště, nehledě k tomu, že je mně tento případ velice nemilý, dovoluji si Vám oznámiti, že povolení Vám udělené pro příští rok Vám dle neprodloužím a toto povolení končí pro Vás tudíž dnem 31. prosince 1928.**

Ema Destiniová zemřela 28. ledna 1930, starý mlynář odešel na odpočinek a stal se starostou Stráže. Mladý nástupce v květnu 1930 zboural jeho mlýn a přestavil jej na budovu továrního typu. Historie starého Panského mlýna se tak uzavřela a po minulých časech i jejich sporech zbylo jen několik zažloutlých dopisů a fotografií.

Ctirad MATYSKA

Archiv autora

Vlevo pytlík na mouku, vpravo dopis Emy Destiniové z 8. června 1916